

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історіографія: Теорія і методологія

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Історія та археологія»
Спеціальність В9 Історія та археологія
Галузь знань В Культура,
мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Всесвітньої історії
Протокол № 1
від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	
Викладач (-і)	Довган Юрій Любомирович
Контактний телефон викладача	068–23–43–524
Е-mail викладача	yurii.dovhan@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	четвер, 14.00 год. – 16.00 год.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Програма курсу спрямована на формування системного мислення, поглиблення знань, умінь і навичок історіографії теорії та методології. В основу програми курсу покладено базові блоки:</p> <ul style="list-style-type: none"> – історіографія; – методологія. <p>Теоретичний і практичний матеріал, запропонований на сторінках цього видання нараховує різну кількість програмових питань. Загалом методичний посібник включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> – програмові вимоги до навчального курсу; – основні теми практичних занять із рекомендованими списками джерел та літератури; – рекомендовані для написання реферати; – перелік основних понять і термінів, необхідних для засвоєння предмету; – питання, що виносяться на залік. 	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є – закріпити, поглибити, розширити, систематизувати теоретичні знання та розвинути навички самостійного вирішення питань відповідно до вимог навчальної дисципліни «Історіографія: теорія і методологія». Контрольна робота повинна бути творчою та самостійною. Механічне відтворення матеріалу, наведеного у підручнику, не допускається.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є – ознайомити студентів із сучасними теоріями походження історичних праць;</p> <p>Сприяти безпосередньому контакту студентів з масивом основних праць найвидатніших істориків світу;</p> <p>На основі детального вивчення матеріальної і духовної культури історичних робіт краю сприяти вихованню у студентів почуттів патріотизму і прагнення зберегти історіографічну спадщину.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Інтегральна компетентність.</u> Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов. <u>Загальні компетентності (ЗК).</u></p> <p>ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і</p>	

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 6 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9 Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 2 Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

СК 9 Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 10 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	B9 Історія та археологія	III	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Історіографія: теорія і методологія як навчальний предмет і наукова дисципліна	2	2	
Тема 2. Антична історіографія та методологія		2	10
Тема 3. Історичне уявлення доби середньовіччя		2	
Тема 4. Історіографія доби Ренесансу.		4	10
Тема 5. Особливості історичного мислення доби Бароко і Просвітництва (XVII – XVIII ст.)	2	2	5
Тема 6. Історіографія епохи Романтизму	2	2	
Тема 7. Історичні концепції і теорії II половини XIX ст.		2	10
Тема 8. Історіописання I половини XX ст.	2		10
Тема 9. Осмислення історії в шуканнях мислителів II половини XX ст.	2	2	5
Тема 10. Історія на рубежі епох: кінець XX – початок XXI ст.		2	10
ЗАГ:	10	20	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Розрахунок максимальної підсумкової оцінки з навчальної дисципліни здійснюється згідно кредитно-модульної системи. Максимальна кількість балів, яку можуть одержати студенти під час виконання різних видів робіт становить до заліку:				
	Поточний контроль	Контрольна роботи	Колоквіум	Самостійна робота	Всього
	50 балів	30 балів	10 балів	10 балів	100 балів
Вимоги до письмових робіт	<p>Написання контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки при заліку. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом на семестр з даної дисципліни. Такий студент має змогу скласти залік за талоном № 2, але для цього він повинен виконати передбачене кафедрою завдання.</p> <p>Контрольна робота передбачає формулювання 5 завдань: 2 теоретичних, 1 практичного (на знання історичних джерел), 1 знання термінів та 1 на знання хронології.</p> <p>Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вироблення студентами навичок і вміння працювати з літературою, віднаходити головні, стержневі аспекти проблем, що потребують твердого засвоєння, здатності визначити свою позицію щодо дискусійних ідей чи концепцій і аргументовано її обґрунтувати. Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем, написання рефератів, підготовка реферативних матеріалів з наукових публікацій по важливих проблемах даної навчальної дисципліни.</p> <p>Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді та написання реферату.</p>				
Семінарські заняття	<p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 100-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від "1" до "100". Позначення "0" виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через невідповідність, або через відсутність на занятті без поважної причини, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Підсумкова кількість балів за роботу студента на семінарських заняттях визначається як середнє арифметичне помножене на коефіцієнт. Середнє арифметичне визначається як сума набраних студентом балів поділена на кількість занять, в яких він брав участь і був оцінений. При цьому відсутність студента на занятті без поважної причини враховується при вирахуванні середнього арифметичного. Кожен студент зобов'язаний взяти активну участь не менше як на</p>				

	<p>одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.</p> <p>Пропущене з поважних причин заняття студент може “відпрацювати” у формі, визначеній викладачем та кафедрою. При цьому виставлення оцінки не передбачається, але це відпрацьоване заняття не впливатиме на середній арифметичний бал студента. Як правило “відпрацювання” проходить у вигляді написання і захисту реферату на визначену викладачем тему (вимоги до додаткової реферативної роботи встановлюються викладачем та кафедрою окремо).</p>
Підсумковий контроль	Форму контролю – залік; форму здачі – комбінована.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність:

У Прикарпатському університеті навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Як викладач, так і студент (-ка), повинні дотримуватися Положення про запобігання академічному плагіату (<http://surl.li/dztjc>), Положення про запобігання академічного плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (<http://surl.li/evnhu>), Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/eonvn>).

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студенту повторно виконати необхідний вид роботи.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

--

11. Яковенко Н.М. Вступ до історії. – К., 2008.
12. Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян: давня доба, середньовіччя. Навчальний посібник для ВНЗ. К.: Либідь, 2011. 416 с. <https://toloka.to/t61890//>
13. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1918 – 1945 рр.). К., 2003. С. 257 – 274
14. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945 -2002 рр.). К., 2004. С. 33 – 52, 437 – 461. <https://studfile.net/preview/17107599/#17107599>.
15. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с.
16. Дейвіс Н. Європа. Історія. – К., 2001.
https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/

Викладач: Довган Юрій Любомирович,
доцент кафедри всесвітньої історії
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника